

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Ivstitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

IV. De præceptis prudentiæ, ac vitijs eidem oppositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

facile in particulari ab vnoquoque bonum ac profequendum iudicatur; erga quod animus in communi bene affectus est; *qualis enim quisque est, tale ei et bonum videtur*, iuxta Aristotelem libro 6. Ethic. cap. 4.

41 Quod si loquamur de exercitio eiusdem affectus erga finem virtutis, in particulari, & secundum omnes circumstantias spectato, negari non potest, id etiã prudentiã dictamine regulari, quandoquidẽ non cuilibet, omni loco & tempore cõuenit, cuiusq; virtutis finem, propriamq; honestatem etiã in genere & abstracte spectatam intendere. Quo sensu vniuersẽ dici potest, prudentiã adũm aliquo modo natura esse priorẽ, quouis honesto actũ cãterarũ virtutum moralium, nempe vel quoad specificationem simul & exercitium, vel saltem quoad exercitium.

42 Secundo autẽ de virtutibus Theologicis, quã circa ipsum finem vltimum ac supremum versantur, prudentia ijs eorumq; actibus quoad specificationem (per se loquendo) prior non est, iuxta S. Thomam q. 4. art. 7. vbi virtutes Theologicas dicit esse priores moralibus in quibus est prudentia ex dictis dub. 1. Ratio est; quia ad spẽm quidẽ & charitatem, hac ratione, nempe quoad specificationem actus, sufficit fides; ad fidem autem ipsã, virtus quãdam voluntatis à cãteris distincta, vt suo loco dictum disp. 1. q. 6. dub. 1. At vero quoad exercitium actus, nullum est dubium, ad eas plurimũ conferre prudentiã infusã: quamquam habitus ipse prudentiã infusã, comes indiuiduus charitatis, à fidei ac spei habitu per se non supponatur, sicut nec ipsa charitas, nec cãterã virtutes morales infusã; nisi loquamur de fide ac spe, velut habentibus perfectum virtutis statum, vt dictum eadem disput. 1. quãstione 8. dub. 4.

43 Quod vero ad ordinem dignitatis attinet, ex eo ipso, quod prudentia cãteras virtutes morales dirigit & mouet, non solum quoad exercitium, sed etiã quoad specificationem actus, recte colligit S. Thomas hic q. 47. a. 6. ad 3. prudentiam esse nobiliorẽ cãteris virtutibus moralibus; sicut Synteresis nobilior est prudentia, quam itidem mouet & dirigit, non secus, quã intellectus principiorũ scientiam, iuxta S. Thomam ibidem.

Ipsis autem virtutibus Theologicis, prudentia etiã infusa simpliciter & absolute loquendo inferior est. Quamuis enim hęc nõnquam illas quoad exercitiũ actus dirigat, tamen quia virtutes Theologicã per se, ac quoad specificationẽ actus, à prudentia non dependent, ac simul etiã ex parte obiecti immediati prudentiã plurimũ antecellunt, idcirco simpliciter & absolute loquendo, præstantiores sunt prudentiã, iuxta generalẽ doctrinã, quam de natura & dignitate virtutũ Theologicarũ tradit S. Thomas 1. 2. q. 62. a. 2. & 3. & q. 66. a. 1. & 2. Quamuis secundum quid inferiores dici possint prudentiã infusã, à qua saltem quoad exercitium actus diriguntur.

44 Quãres à quonam habitu quoad exercitiũ dirigantur fides & spes in homine peccatore, destituto habitu prudentiã infusã. Respondeo, remote ac velut per accidens dirigi posse à prudentia ac-

quisita, si nimirum actus fidei & spei solum spectentur secundum comunem quandam rationem, desumptam ex obiecto materiali, comunem etiã actibus naturalibus eiusdem nominis & appellationis, circa idẽ obiectũ versantibus. Deinde spes remote etiã dirigi potest à fide, velut dicente generalia quẽdã recte operandi principia. Deniq; virtus vtraque in operando particularim dirigitur ab ipsis motionibus & illustrationibus actualibus Spiritus Sancti; quã tamen hoc ipso, quod ab extrinseco sunt, nec constanter per modum actus primi animã infunt, hinc fit, vt virtutes illã in peccatore minus perfectum & completum operandi modum habeant.

DVBIVM IV.

De præceptis prudentiã, ac vitijs eidem oppositis.

S. Thomas 2. 2. q. 53. 54. 55. & 56.

45 Sicut in cãteris virtutibus, ita etiã circa prudentiã, duplicis generis præcepta occurrunt, vt docet S. Thomas q. 56. a. 1. & 2. quãdam affirmatiua, quibus præcipitur actus & vsus prudentiã; alia negatiua, quibus prohibentur vitia contraria.

Et quod ad præcepta affirmatiua attinet, tria potissimũ docet S. Thomas cit. q. 56. a. 2. I. In præceptis quidẽ decalogi nullũ præceptũ ad prudentiã pertinens, directe traditum aut tradendum fuisse, etiã si ad prudentiam omnia præcepta decalogi pertineant, secundum quod ipsa est directiua omnium virtuosorum actuum. Ratio est. Quia, præcepta decalogi continent præcepta naturalia, quã se habent in agendis, sicut principia naturaliter cognita in speculatiuis, qualia quidẽ sunt dictamina rationis naturalis circa ipsos fines particulares humanã vitã, non autem dictamina de ijs, quã sunt ad finem, circa quã tamen sola versatur prudentia.

46 Nec obstat, quod prudentia est principalior & nobilior alijs virtutibus moralibus, adeoq; ipsã iustitia, ad quam tamen plura peccata decalogi pertinent. Licet enim prudentia sit simpliciter principalior virtus, alijs virtutibus moralibus, iustitia tamen principalis respicit rationẽ debiti, quod requiritur ad præceptum. Et ideo principalia præcepta legis, quã sunt præcepta decalogi, magis debuerunt ad iustitiam, quam ad prudentiam pertinere, iuxta S. Thomam ibidem ad 1.

47 II. In alijs tamen documentis ac libris veteris testamenti, quã ordinãtur ad præcepta decalogi, velut ad finem, conuenienter tradita fuerunt quãdam præcepta ad prudentiam spectantia, vt ita homines instruerentur etiã de actu prudentiã, qui est circa ea, quã sunt ad finem, vt patet Prou. 3. v. 5. *Ne innitaris prudentiã tuã.* Et v. 7. *Nefis sapiens apud remet ipsum.* Et ibidem cap. 4. v. 5. *Posside sapientiam posside prudentiam.* Et v. 24. *Oculi tui recta videant, & palpebra tuae præcedant gressus tuos. Dirige semitã pedibus tuis, & omnes viã tuã stabilitur.* Quibus verbis prudentiã officium describitur.

48 III. Sed & in nouo testamento recte & conuenienter datum fuit præceptum de prudentia,

vt constat Matthæi 10. v. 16. *Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae.* Et 1. Petri 4. v. 7. *Estote prudentes, & vigilate in orationibus.* Ratio est; quia doctrina Evangelica est doctrina perfectionis; & ideo necesse fuit, vt in ipsa perfecte instrueretur homo de omnibus, quæ pertinent ad rectitudinem vite, siue sint fines, siue sint ea, quæ sunt ad finem.

49 Quibus adde IV. Ipsa quidem lege etiam naturali præcipi actum & usum prudentiæ, qua obligamur, vt omnia quæ agimus prudenter agamus; ita tamen vt præceptum prudentiæ, hoc ipso, quod intrinsece respicit aliquid in materijs aliarum virtutum agendum, non obliget nisi in ordine ad alia præcepta affirmatiua, de actibus aliarum virtutum, quæ præsupponunt præcepta affirmatiua prudentiæ circa eisdem actus, hoc ipso, quod prudentiæ utiq; illi fieri debent ex recta nimirum electione, præfinita per prudentiam, vt recte notauit Gregorius de Valentia hic quæst. 6. punct. vii.

50 Quod vero ad præcepta negatiua, adeoq; vitia prudentiæ opposita attinet S. Thomas initio quæstionis 53. supponens doctrinam Augustini lib. 4. contra Iulianum c. 3. *quod omnibus virtutibus non solum sunt vitia manifesta discretione contraria, sicut prudentiæ temeritas; verum etiam vicina quodammodo, nec veritate, sed quadam specie fallente similia; sicut ipsi prudentiæ non temeritas, vel impudentia, sed astutia; primo agit de vitijs, quæ manifeste, adeoq; per defectum prudentiæ opponuntur; deinde de ijs, quæ habent similitudinem quandam falsam cum prudentia, quæque adeo eidem opponuntur per excessum.*

Prioris generis quatuor vitia recenset, nimirum præcipitationem siue temeritatem, inconsiderationem, inconstantiam, & negligentiam; è quibus præcipitatio siue temeritas, proprie opponitur eubulæ siue consilio; inconsideratio, quæ est defectus consilij, Synesi & gnome; inconstantia vero & negligentia principali actui prudentiæ, qui est imperium.

51 Et est præcipitatio, inordinata quædam festinatio in consiliando, qua quis debito gradu ordine prætermisso, quales sunt memoria præteritorum, intelligentia in presentibus, solertia in considerandis futuris euentibus, ratiocinatio conferens vni alteri, & docilitas per quã aliquis acquiescit sententijs maiorum, intempetiuo quodã impetu voluntatis, vel passionis fertur ad agendum. Quod si præcipitatio ex contemptu regulæ dirigentis accidat, peculiari nomine dici solet *temeritas*, iuxta S. Thomam q. 53. a. 3. ad 2. & Caietanum ibidem: qui ita etiã notat accipiendas leges seu canones pœnam decernentes in facientes aliquid *temere*; licet Syluester V. *temeritas*, etiã hoc nomine comprehendat eos, qui scienter, sub prætextu aliquo fraudulento, exercent actum à iure prohibitum, iuxta Cap. *Venerabilem*, Extra, *Qui filij legitimi*.

52 *Inconsideratio* significat defectum recti iudicij, prout aliquis in recto iudicando deficit ex hoc, quod contemnit vel negligit attendere ea, ex quibus rectum iudicium procedit, vt est scilicet cogitatio earum veritatum, ex quibus recte esset iudicandum, iuxta S. Thomam eadem q. 54. a. 4. Ad quam spectant etiam incautela, & in-

circumspectio, quæ opponuntur duabus partibus integralibus prudentiæ, iuxta eundem a. 2. quæque adeo specie inter se, vel ab inconsideratione non differunt, vt recte Valentia q. 5. punct. 1.

Inconstantia imperio opposita, est vitium, quo ratio deficit, in præcipiendo ea, quæ sunt recte consilia & iudicata; quæ proinde etiam opponitur prudentiæ ratione sollicitudinis, quæ in imperando seu exequendo iudicio rationis potissimum cernitur, iuxta eundem S. Thomam q. 54. a. 1. & 2. quamuis alioquin negligentia generatim etiã accipi solet, pro quacunq; omissione voluntaria actus debiti, vt ex Syluestro V. *Negligentia* docet Valentia.

Hæc vero peccata, etsi inter se specie differant, atq; etiã in confessione distincte explicanda sunt, quãdo p. s. & directa intentione, quatenus prudentiæ opponuntur, sunt voluntaria: tamen si, vt communiter fieri solet, solũ indirecte sint voluntaria, nimirum ratione operis ex prudentiæ dictamine recte peragendi, tum defectus illi nõ sunt specialia peccata, sed quasi generales quædam conditiones peccatorum; quandoquidẽ in omnibus peccatis, indirecte & per accidens peccatur etiã contra prudentiam, vt ex S. Thoma q. 53. a. 2. in corpore & ad 3. & Caietano ibidem notauit Valentia cit. q. 5. pu. 1.

Sunt autem peccata mortalia vel ex parte obiecti & materiæ, si sint circa aliquid ad salutem necessarium sub mortali; vel ex parte causæ, si committantur ex tali incuria seu neglectu salutis, vt quis nihili faciat Dei amicitiam, adeoque velut ex contemptu. Si autem negligentia consistat in prætermisione alicuius actus, vel circumstantiæ, quæ non sit de necessitate salutis, nec hoc fiat ex contemptu, sed ex aliquo defectu feruoris, qui impeditur interdum per aliquod peccatum veniale, tunc negligentia non est peccatum mortale, sed veniale, vt docet S. Thomas q. 54. a. 3. & vniuersim de omnibus vitijs prudentiæ oppositis tradunt & sequuntur Syluester V. *negligentia* &c. Valentia citat. q. 5. punct. 1.

Et quamquam hæc vitia etiam ex alijs vitijs oriuntur, puta auaritia, ambitione &c. quæ læp. præcipitant ac peruertunt iudicium, mentemq; inconstantem reddunt; potissimum tamen oriuntur ex luxuria, quæ ab *vehementiam delectationis*, mentem magnopere obtenebrat, vt docet S. Thomas q. 53. a. 6. post Gregorium I. 3. moral. cap. 3. 1.

Peccata vero prudentiæ per excessum contraria, quæ proinde etiam falsam quandam prudentiæ speciem habent, à S. Thoma q. 55. numerantur sex; nimirum prudentia carnis, astutia, dolus, fraus, sollicitudo immoderata temporalium, & sollicitudo immoderata futurorum. *Prudentia carnis* est vitium, quo quis bona carnis habet, vt vltimum finem suæ vite, ad quem media, suaq; astuties referat, vt docet S. Thomas q. 55. a. 1. Generalius dici potest, solers machinatio rationis, accommodata ad consequendum prauum aliquem finem, conformem appetitui carnali, vt recte dicit Valentia quæst. 5. punct. 2. Neq; vero hæc prudentia carnis differre videtur à stultitia, sapientia itidem opposita, de qua egimus disp. 2. q. 4. dub. 3. nisi forte vt inclusum ab includente.

Est vero peccatum mortale, si vltimus finis

ampli-

simpliciter in creatura collocetur ut docet S. Thomas q. 55. a. 2. iuxta illud Apostoli Rom. 8. v. 6. *Nam prudentia carnis mors est: prudentia autem spiritus, vita & pax: quoniam sapientia carnis inimica est Deo: legi enim Dei non est subiecta: nec enim potest.* Quæ autem sint opera carnis, recenset idem Apostolus Galat. 5. v. 19. ubi omnia vitia sub eo nomine comprehendit, eo quod fere ex carnis corruptione nascantur. Non tamen est peccatum distinctum ab eo opere ad quod ordinatur, nisi sit per se voluntarium, iuxta Valentiam ibidem ex communi.

56 *Astutia proprie est vitium, quo quis ad finem aliquem consequendum, seu bonum, seu malum, vititur non veris vijs, sed simulatis & apparentibus; qua ratione differt à prudentia carnis, quæ spectat finem, qui non est vere bonus, sed apparet. De qua astutia loquitur Apostolus 2. Cor. 4. v. 2. Abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei, iuxta S. Thomam q. 55. a. 3. post Aristotelem 6. Eth. c. 11. Sicut tamen prudentia abusus quandoque in malo accipitur, ita etiam astutia quandoque in bono, ut dicit Augustinus l. 4. contra Iulianum cap. 3.*

De eodem astutia vitio etiam Gregorius l. 10. Moral. c. 27. in illud Iob. 12. *Deridetur iusti simplicitas, ait: Sapientia huius mundi est, cor machinationibus tegere; sensum verbis velare; quæ falsa sunt vera ostendere; quæ vera sunt falsa demonstrare. &c.* Hæc prudentia visu à iuuenibus scitur; à pueris pretio discitur. Non tamē (nisi per se formaliter, ut est contra prudentiam, intenta sit) est peccatū distinctū à peccato ipsius pravi operis, ad quod ordinatur, inquit Valentia q. 5. punct. 2. Adde, vel à peccato ipsius operis, quo velut medio vititur ad suum finem, puta mendacio, iniustitia, &c.

57 *Dolus est ipsa executio astutia, ad circumueniendum ordinata; ad quam proinde etiam pertinet, iuxta Ephes. 4. v. 14. Ut non circumferamur omni vento doctrinae, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris. Et si vero dolus precipue accidit verbis, tamen etiam factis perficitur. Et sicut astutia nonnunquam accipitur in bonam partem, ita etiam dolus, qui est astutia executio, ut docet S. Thomas q. 55. art. 4. ex Apostolo 2. Cor. 12. Cum effem astutus, dolo vos cepi.*

Fraus itidem consistit in executione astutia. Differt tamen à dolo, quod hic pertinet vniuersaliter ad executionem astutia, siue fiat per verba, siue per facta; fraus autem magis proprie pertinet ad executionem astutia, secundum quod fit per facta, ut docet S. Thomas q. 55. a. 5. Ex cuius proinde sententia, dolus & fraus non sunt vitia distincta ab astutia; nec de eorum ratione & grauitate aliter iudicandum est, quam de astutia dictum: & constat, dolum & fraudem esse peccatum mortale, aut veniale, pro diuersitate materiae, iuxta Caietanum, & Syluestrum V. Fraus.

58 *Sollicitudo temporalium, quæ prohibetur Matthæi 6. est immoderata cura rerum temporalium. Quæ quidem ex triplici capite potest esse illicita. 1. ex parte obiecti, de quo sollicitissimus; si nimirum temporalia tanquam finem queramus. 2. Propter superfluum studium, quod adhibetur ad*

temporalia procuranda, etiam cum detrimento & iactura spiritualium. 3. Ex parte *superflui ac immoderati timoris; cum scilicet aliquis timet ne faciendo quod debet, necessaria deficiant.*

Quam quidem timoris immoderationem Christus Matthæi 6. triplici ratione euertere satagit. 1. representatione maiorum beneficiorum, quæ nobis nihil agentibus, vel curantibus diuinitus sunt collata, nempe *ipsum corpus & anima.* 2. representatione benignissimæ providentiæ Dei, qua Deus adeo liberaliter animalibus ac plantis subuenit. 3. reprehensione Gentilium, qui ignorantia diuinæ providentiæ, tali sollicitudine distinentur. *Et ideo concludit, quod principaliter nostra sollicitudo esse debet de spiritualibus bonis, sperando, quod etiam temporalia nobis proueniant ad necessitatem, si fecerimus quod debemus.* Hæc S. Thomas quæst. 55. a. 6.

59 *Sollicitudo futurorum, quam prohibet Christus Matthæi 6. v. 34. Nolite solliciti esse in crastinum, est immoderata cura siue sollicitudo futurorum. Ut si quis temporalia, in quibus dicitur prateritum & futurum, tanquam fines querat, vel si superflua querat, ultra presentis vite necessitatem; vel si tempus sollicitudinibus preoccupet. Nam iuxta Eccles. 8. v. 6. *Omni negotio tempus est & opportunus.* Et c. 3. v. 1. *Omnia tempus habent.* Itaque unicuique tempori competit propria sollicitudo: sicut tempori æstatis competit sollicitudo metendi; tempori autem autumnii competit sollicitudo vindemiae. Si quis ergo tempore æstatis de vindemia esset sollicitus, superflue preoccuparet futuri temporis sollicitudinem; unde huiusmodi sollicitudinem tanquam superfluum, Dominus prohibet, Matthæi 6. dicens: *Nolite solliciti esse in crastinum: Et subdit: Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi, id est suam propriam sollicitudinem habebit, quæ sufficit ad animum affligendum. Et hoc est quod subdit. Sufficit diei malitia sua, id est afflictio sollicitudinis.* Hæc Sanctus Thomas quæst. 55. art. 7.*

60 *Alioquin per se ac vniuersim sollicitudinem temporalium, ac etiam futurorum non esse illicitam, constat ex Prouerb. 6. v. 6. *Vade ad formicam & piger, & considera vias eius, & discite sapientiam; quæ cum non habeat ducem, nec præceptorem, nec principem, parat in æstate cibum sibi, & congregat in messe quod comedat.* Itemque ex Augustino l. 2. de serm. Domini in monte cap. 26. ubi ait: *Cum viderimus aliquem seruum Dei providere, ne ista necessaria sibi defint, non indicemus eum de crastino sollicitum esse. Nam & ipse Dominus propter exemplum loculos habere dignatus est, Ioannis 12. Et in Actibus Apostolorum cap. 11. v. 18. scriptum est, ea quæ ad victum sunt necessaria procurata fuisse in futurum, propter imminentem famem. Non ergo Dominus improbat, si quis humano more ista procuret; sed si quis propter ista militet Deo.**

61 *Est autem vtraque sollicitudo peccatum mortale, aut veniale, pro ratione affectus pravi, ex quo oriuntur; vel effectus, qui inde consequitur. Cum autem omnia hæc vitia, quæ per excessum prudentiæ opponuntur, etiam aliunde nasci possint, communiter tamen ac potissimum nascuntur ex avaritia, ut ex Gregorio 31. Moral. cap. 31. docet S. Thomas q. 55. a. 8.*

62 His autem omnibus vitijs seu peccatis comūne quiddam est vitium *Imprudentia*; quæ plures sub se species continet, idque tripliciter, vt docet S. Thomas quæst. 53. art. 2. 1. *Per oppositionem ad diuersas partes subiectiuas prudentia*. Sicut enim distinguitur prudentia, in *monasticam*, quæ est regitiua vnus, & in alias species prudentia, quæ sunt multitudinis regitiua; ita etiam *imprudentia*. 2. *secundum partes quasi potenciales (seu actus diuersos) prudentia*, vt sunt *recta consultatio, rectum iudicium, & imperium*, de qua partitione prudentia superius loquuti sumus. 3. *per oppositionem ad ea, quæ requiruntur ad prudentiam, velut partes integrales eiusdem*. Quia tamen partes illæ integrantes ordinantur ad dirigendos prædictos tres actus rationis; idcirco vitia illa integranibus eiusmodi partibus opposita non distinguuntur ab explicatis hactenus, sed ad eadem reducuntur; sicut *incautela & incircumspectio* includuntur sub *inconsideratione*; defectus *docilitatis, & memoria, vel rationis*, pertinet ad *precipitationem*. *Imprudentia vero, & defectus intelligentia* pertinet ad *negligentiam & inconstantiam*, vt docet S. Thomas ibidem cit. q. 53. a. 2.

63 Vbi addit, licet *imprudentia* non sit vitium generale per essentiam, quasi de omnibus peccatis prædicetur, esse tamē generale vitium seu peccatum, per participationem. Sicut enim prudentia participatur quodammodo in omnibus virtutibus, in quantum est directiuus earum, ita & *imprudentia* in omnibus vitijs & peccatis: nullum enim peccatum potest accidere, nisi sit defectus in aliquo actu rationis dirigentis; quod pertinet ad *imprudentiam*.

Verum etsi quidem omnis peccans sit imprudens, siue per omissionem efficacia illius iudicij, quo recte ac secundum virtutem re ipsa homo dirigitur; siue quia in actu exercito stulte creaturam aliquam diuinæ obedientiæ antepōnit; & vero etiam moraliter loquendo, ante quoduis peccatum, præsertim quod ex passione committitur, præcedat in intellectu tum defectus aliquis considerationis, adeoque ignorantia seu inconsideratio aliqua; tum fere etiam, (præcipue si loquatur de peccatis commissiōis, quæ efficacem quendam actum voluntatis erga rem illicitam inducunt) iudicium quoddam bonis moribus non consentaneum, adeoque contra prudentiam, præctice erroneum, quo aliquid absolute iudicatur, etsi diuinæ legi repugnans, hic & nunc esse operanti conueniens, ob delectationem, vtilitatem, & similem rationem temporalem, dignumq; ac sufficiens, vt hic & nunc expetatur: tamen absolute ac vniuersim non necessario ante quoduis peccatum, præcedit in intellectu, aut error iudicij vero imperij, aut defectus inconsiderationis seu ignorantia, vt cum multis alijs docuit tom. 2. disp. 4. q. 9. dub. 2. Idemque tradit Lessius hic c. 2. n. 16. etsi multi repugnent, vt ibid. dictum.

Neque vero peccata contra prudentiam sunt distincta ab ijs, quæ ex illis consequuntur, seu ad quæ illa ordinantur, nisi cum ipsa per se & directa intentione, quatenus formaliter prudentia aduerfantur; sunt voluntaria, vt ex communi tradit Valentia hic q. 5. pun. 1. & superius etiam de peccatis per defectum prudentia oppositis dictum.

Q V Æ S T I O II.

De Fortitudine, ac virtutibus annexis, vitijsque oppositis.

S. Thomas 2. 2. q. 123. vsque ad 140.

Equitur quidem post prudentiam, apud Sanctum Thomam, spectato dignitatis ordine, tractatio de iustitia ac virtutibus annexis: sed nos ob delectam initio huius disputationis causam, sine vilo incommodo, aut rerum tractandarum confusione, materiam de fortitudine, & temperantia, iustitiæ antepōnimus; siquidem consistat, tractationem illam de Fortitudine & Temperantia à tractatu Iustitiæ prorsus independentem esse.

Absoluetur autem hæc quæstio sex dubitationibus. I. De Fortitudine secundum se, ac dono fortitudinis adiuncto. II. De actibus Fortitudinis, speciatim de Martyrio, velut præcipuo actu fortitudinis. III. De præceptis fortitudinis, ac vitijs fortitudini oppositis; nimirum timore, intimiditate, audacia. IV. De partibus fortitudinis in communi; ac speciatim de magnanimitate, velut prima virtute fortitudini adiuncta; ac vitijs eidem oppositis; nimirum presumptione, ambitione, inani gloria, & pusillanimitate. V. De magnificentia, secunda virtute fortitudini annexa, ac vitijs eidem oppositis. VI. De tertia & quarta virtute fortitudini adiuncta, scilicet patientia, & perseverantia, ac vitijs oppositis.